

Urgență Ceea ce avem nevoie este să reperăm persoane care întrupează această victorie. Și nu e greu pentru că în momente precum cel actual sunt atât de rare astfel de persoane, încât le observi imediat

IATĂ CUM, ÎN SITUAȚIILE GRELE, ÎNVĂȚĂM SĂ ÎNVINGEM FRICA

De **Julián Carrón**

Dragă domnule director, solicitat fiind de invitația dumneavoastră de «a deschide o nouă etapă: atentă, serioasă și responsabilă în abordarea urgenței sanitare» (*Corriere della Sera*, 28 februarie 2020), îmi permit să ofer o contribuție acestei cugetări.

Adesea trăim ca într-o bulă, care ne face să ne simțim feriți de loviturile vieții. Și așa ne putem permite să mergem înainte distrași, prefăcându-ne că totul este sub control. Însă circumstanțele, uneori, ne dau planurile peste cap și ne cheamă dintr-o dată să răspundem, să luăm în serios eul nostru, să ne punem întrebări despre cum stă în mod real situația noastră existențială. Zilele acestea realitatea a zguduit rutina noastră mai mult sau mai puțin liniștită, luând înfățișarea amenințătoare a Covid-19, un virus nou, care a provocat o stare de urgență sanitară internațională. Paradoxal, însă, tocmai provocările de care realitatea nu ne scutește pot deveni cel mai mare aliat al nostru, întrucât ne constrâng să privim mai în profunzime faptul de a fi oameni. În situații imprevizibile precum cea actuală, suntem, de fapt, treziți din toropeala noastră, smulși din zona de confort în care ne-am instalat foarte comod și iese la suprafață drumul de maturizare pe care l-am făcut – fiecare în mod personal și toți împreună –, iese la iveală conștiința de noi înșine pe care am dobândit-o, capacitatea sau incapacitatea de a înfrunta viața pe care o avem pe palme. Ideologiile noastre, mici sau mari, convingerile noastre, până și cele religioase, sunt puse la încercare. Crusta falselor noastre siguranțe își arată fisurile. Fiecare, fără nicio deosebire, e chemat la apel și observă mai bine cine este.

Cu aceste ocazii se înțelege că «forța unui subiect uman se află în intensitatea autoconștiinței sale» (Luigi Giussani), claritatea cu care se percepe pe sine și motivul pentru care merită să trăiască. Fiindcă dușmanul cu care avem de luptat nu este atât coronavirusul, cât frica. O frică pe care o simțim tot timpul și care explodează deodată atunci când realitatea scoate la iveală neputința noastră esențială, frică ce preia cârma vieții și ne face uneori să reacționăm haotic, făcându-ne să ne închidem, să dezertăm din orice contact cu ceilalți pentru a evita molipsirea, ne pune să ne facem provizii «dacă eventual ar fi nevoie la un moment dat» etc.

Zilele acestea am asistat atât la revărsarea din abundență a iraționalității, individuale și colective, cât și la tentativele de a fugi la adăpost cu ajutorul unor propuneri care au ca scop ieșirea din situație cât mai repede cu putință. Fiecare va putea spune, observând ceea ce vede că se întâmplă în sine și în jurul său, care sunt tentativele în stare să facă față circumstanțelor și să învingă frica și care, în schimb, o fac să se agraveze.

Aceasta este valoarea fiecărei crize, așa cum ne învață Hannah Arendt: «Ne constrânge să revenim la întrebări», face să iasă la iveală eul nostru cu toată nevoia sa de semnificație. Există o legătură profundă între raportul nostru cu realitatea și autoconștiința noastră de oameni: «O persoană care a trăit în mică măsură impactul cu realitatea fiindcă, de exemplu, n-a fost nevoită să facă prea multe, va avea un sentiment slab al propriei sale conștiințe, va percepe mai puțin energia și vibrația rațiunii sale» (Luigi Giussani, *Sensul religios*, p. 157). Întrebarea care se naște în acest moment, mai tare decât oricare alta, este: ce învinge frica?

Poate experiența cea mai elementară pe care o avem la îndemână în această privință este experiența copilului. Ce învinge frica unui copil? Prezența mamei. Această «metodă» e valabilă pentru toți. Ceea ce mobilizează și susține viața fiecăruia dintre noi este o prezență, nu strategiile noastre, inteligența noastră, curajul nostru. Dar – să ne întrebăm – care prezență este capabilă să învingă frica profundă, cea care ne paralizează în adâncul ființei noastre? Nu orice fel de prezență. De aceea Dumnezeu a devenit om, a devenit o prezență istorică, trupească. Doar Dumnezeu care pătrunde în istorie ca om poate învinge frica profundă, așa cum a mărturisit (și mărturisește) viața discipolilor săi. «Doar acest Dumnezeu ne salvează de frica lumii și de anxietate în fața golului propriei existențe. Doar privindu-l pe Isus Cristos, bucuria noastră în Dumnezeu își atinge plinătatea, devine bucurie răscumpărată» (Benedict al XVI-lea, *Omelia*, Regensburg, 12 septembrie 2006). Astfel de afirmații sunt plauzibile doar dacă vedem aici și acum persoane în care este documentată victoria lui Dumnezeu, prezența Sa reală și contemporană, și de aceea un mod nou de a aborda circumstanțele, plin de o speranță și de o bucurie necunoscute în mod normal și totodată un mod nou care tinde spre o sânguință neîmblânzită.

Mai mult decât oricare discurs reconfortant sau rețetă morală, ceea ce avem nevoie este deci să reperăm persoane în care să putem vedea întrupată experiența *acestei* victorii, existența unei semnificații proporționale cu provocările vieții. Nu există nimic mai ușor: în momente precum cel actual, când spaima predomină, astfel de persoane sunt atât de rare, încât le observi imediat. Restul nu ajută. Recent, la întrebarea adresată de o persoană importantă unui grup de tineri, «Dar vouă nu vă e frică să deveniți adulți, să creșteți mari?», unul dintre tineri a răspuns imediat: «Nu! Văzând chipurile anumitor adulți care sunt cu noi, văzând cum trăiesc ei, de ce să-mi fie frică?».

Doar atunci când predomină o speranță bine întemeiată suntem în stare să abordăm circumstanțele fără să fugim, suntem în stare să ne deschidem cu adevărat rațiunea, ca să putem stabili un raport rațional și echilibrat cu pericolul și cu riscul și chiar să folosim frica (în sensul ei imediat și normal) ca instrument de muncă. Altfel vom sfârși fie prin a reacționa în mod spasmodic, fie prin a privi totul prin gaura cheii măsurii noastre raționaliste, care, la urma urmei este complet incapabilă să ne elibereze de frică și să facă să repornească viața. Poate, atunci, nicio responsabilitate nu este mai determinantă decât aceea de a repera acele prezențe în care se vede în act o experiență de victorie asupra fricii. Alături de ele, acolo unde le găsim, se va putea reporni mai ușor, trezindu-ne din coșmarul în care ne-am prăbușit, reconstruind bucată cu bucată

o structură socială în care dubiul și frica de contactul cu celălalt să nu mai aibă ultimul cuvânt de spus. Până chiar și economia va putea astfel să își reia bunul mers.

Ce ocazie deosebită poate deveni momentul pe care îl trăim! O ocazie ce nu trebuie ratată!

*Președinte al Fraternității
Comunione e Liberazione*